

Vznik
Československa
a
provincie
Deutschböhmen

*U čem se libereckým Němcům nikdy nezdařilo?
Že bude jednou český praporek vláti s jejíh radnice!*

VZNIK
ČESKOSLOVENSKA
A
PROVINCIE
DEUTSCHBÖHMEN

*K vydání připravili
Pavel Jakubec a Jaroslav Pažout*

SCRIPTORIVM

Litoměřice – Liberec – Praha 2019

Lektorovali:

doc. Mgr. Martin Veselý, Ph.D.

PhDr. Michal Pehr, Ph.D.

Vyobrazení na obálce: Provincie Deutschböhmen na mapě Německého Rakouska (*Karte des Deutschösterreichischen Staatsgebietes*), kterou vydal Militärgeographisches Institut ve Vídni roku 1919. (SOA Litoměřice, Sběrka map, plánů a atlasů, i. č. 649; srov. zde obr. 1 v obrazové příloze, s. 213)

Vyobrazení na frontispisu: Fotografie liberecké radnice v prosinci 1918 s dodatečně domalovanými českými prapory na vížkách (*Sborník Čs. O. L. Jednoty pro Liberec a okolí k 10. výročí jejího trvání 1921–1931*, s. 54; srov. zde obr. 31 v obrazové příloze, s. 248)

Authors © Helmut Demattio, Milan Ducháček, David Hubený, Pavel Jakubec, Vladimír Kaiser, Petr Karlíček, Vojtěch Kessler, Jan Kouřimský, Robert Kvaček, Miloslava Melanová, Eduard Mikušek, Jaroslav Pažout, Martin Petrus, Kateřina Portmann, Jan Rychlík, Karel Řeháček, Dana Šmajstrlová, 2019

© Státní oblastní archiv v Litoměřicích, 2019

© Technická univerzita v Liberci, 2019

Cover & Typo © Scriptorium, 2019

ISBN 978-80-907464-0-4 (SOA v Litoměřicích)

ISBN 978-80-7494-472-7 (TU Liberec)

ISBN 978-80-88013-95-2 (Scriptorium)

OBSAH

Úvod (<i>Jaroslav Pažout – Pavel Jakubec</i>)	7
1. PROVINCE DEUTSCHBÖHMEN V OBECNÝCH HISTORICKÝCH SOUVISLOSTECH	15
Konec Velké války a rozpad Rakouska-Uherska (<i>Jan Rychlík</i>)	17
Smlouva ze zámku (<i>Robert Kvaček</i>)	35
2. PROVINCE DEUTSCHBÖHMEN A ČESKOSLOVENSKÉ STÁTNÍ ORGÁNY	39
Provincie Deutschböhmen pohledem centrálních československých úřadů (<i>David Hubený – Jan Kouřimský</i>)	41
Poznámky k vojenské eliminaci provincie Deutschböhmen (<i>David Hubený – Jan Kouřimský</i>)	57
3. PROVINCE DEUTSCHBÖHMEN V LOKÁLNÍ PERSPEKTIVĚ	69
Provincie Deutschböhmen a město Liberec (<i>Miloslava Melanová</i>)	71
Aktivity orgánů veřejné moci a politických elit Turnovska a Česko- dubka vůči provincii Deutschböhmen v roce 1918 (<i>Martin Petrus</i>)	87
Odkdy patřilo Ústí nad Labem k Československu? (<i>Vladimír Kaiser</i>)	99
<i>Im Namen der deutschösterreichischen Republik. Západočeská justice mezi Plzní a Chebem na konci roku 1918</i> (<i>Karel Řeháček</i>)	107
4. HISTORICKÉ OSOBNOSTI	119
Politická koncepce Rudolfa Lodgmana jako zemského hejtmana provincie Deutschböhmen a představitele Němců v meziválečném Československu (<i>Helmut Demattio, překlad Kateřina Portmann</i>)	121
„Zavři hubu, pse, taky ty budeš pověšen!“ Carl Tins a obsazení nejzápadnějších Čech (<i>Petr Karlíček</i>)	137
Leonhard Oberdorffer ve službách Rakouské monarchie a Německého Rakouska (<i>Eduard Mikušek</i>)	155

5. DRUHÝ ŽIVOT PROVINCE DEUTSCHBÖHMEN	165
„ <i>Naší vlasti nadejde nové jaro!</i> “ Čtvrtý březen v sudetoněmeckém kalendáři (<i>Vojtěch Kessler</i>)	167
„ <i>Vorposten</i> “? Obraz Němců v Deutschböhmen optikou Volkskunde před rokem 1918 (<i>Milan Ducháček</i>)	177
Obraz a pojetí historické role Němců v českých zemích v učebnicích dějepisu a občanské nauky za první republiky (<i>Dana Šmajstřlová</i>)	195
Závěrem (<i>Jaroslav Pažout – Pavel Jakubec</i>)	209
Obrazová příloha	213
Seznam zkratk	269
Osobní rejstřík	271
Autoři	275
Summary	277